„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом петком и недељом на целом табаку, а уторком, на по табака.

ЦЕНА ЈЕ
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију
на годину 32 дин., на по године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Георгијевића на главној пијаци.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 115. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 28. ЈУЛА 1892. ГОДИНА XXVII.

ВЛАСНИК: СЛАВКО СВЕТ. МИЛЕТИЋ. | ГЛАВНИ УРЕДНИК: СТЕВАН ЈОВИЋ.

РЕЦИМО И МИ СВОЈУ.

II.

А сад да проговоримо о патологији, јер, знате, јуристе се морају у свему разумевати, па, наравно, и у патологији. Г. др. Михаило Полит-Десанчић, вели у својој „феноменалној изјави“ дословце ово: „У најновије доба моја личност била је предметом бесомучних нападаја са извесне стране. Ја те нападаје сматрам као неку врсту патолошке појаве, која у мени само сажалење изазвати може.“ Вала, лепо; односно не би било рђаво, да је — оригинално. Но, у колико се ми сећамо, а ми, ма да смо „мали“ и „незнатни“, сакрментски добро памтимо; биће због тога, што постоји правило: да Бог што једном руком одузме, другом даје — па пошто нам је одузео могућност да можемо разумети науку и користити се њоме (укратко: „спремити се“), даровао нам је добро памћење. И на основу тога памћења можемо са свим извесно тврдити: да горе истакнута мисао др. Михаила није оригинална. Одузео му првенство, у том погледу, поштовани физик вароши Новог Сада др. Младен Јојкић. Истина, врло је „безобразно“, да се усуђује један „прости“ медицинар нешто пре узумети од једнога јуристе — но, у овоме случају је ипак тако. Г. др. Полит био је у главној скупштини „Матице Српске“, која је одржана 11. и 12. септембра 1891., па ако је заборавио (а јуристе не би смеле никад ништа заборавити), можда ће се сетити, да је г. др. Јојкић изнео у седници од 12. септембра 1891. предлог: да се распише награда за дело, у којем ће се расправљати о психо-патологији српског народа и баш због узрока што смо се поцепали у странке, те не можемо доћи до слоге — па је тај предлог г. др. Јојкића са смејом и допадношћу скупштина великом већином усвојила, а наравно и г. др. Полит. А је ли достојно за јодног „високоученег јуристу“ за једну „феноменалну величину“, какву репрезентује г. др. Михаило, да копира нешто од једног „простог“ медицинара, који једном јуристи не може да досегне ни до пете — то нека изволи просудити сам г. др. Михаило.

Истина, ми радо признајемо да је г. др. Михаило Полит-Десанчић имао прилике да прави психолошко-патолошке студије сам на својој личности и то не једаред. Било је то, кад је, чини нам се да смо тако чули, био у неком заводу где се лечи памет, или по српски речено: кад је померио памећу. А било је то и онда, кад је, веле нам, у својих педесетих година — кад човек за цело није више младић — клекнуо пред једну „обожавану жену“ и по младићки јој очитовао своју „жарку љубав“ (Но... но... шта ћете и ту да приговарате! Човек, истина стар, но има — срце младо.). Па на послетку било је то и онда, кад се пред кикиндским програмом, веле, завукао у — мишју рупу. Но, јер је баш тако, тим је рђавије, што г. др. Михаило на своје студије није узео патенат, те се дао претећи од једне „ништице“, једног — медицинара!

*

Но, чини нам се, да би г. др. Михаило могао мирне душе и данас још, баш у погледу своје сопствене личности, наставити своје психолошко-патолошке студије. Нећемо да расправљамо о манији: кад је неко старац, на неће да буде сед; хоће да буде увек млад и леп. То су густи, а — de gustibus non est disputandum. Зар не, да смо то лепо рекли? Хе... хе... гле, па и ми „глупани“ знамо бар понешто латински!

Но, како рекосмо, нећемо о томе да расправљамо. Г. др. Михаило вели да су му напади „извесних“ (то ће за цело бити, Боже прости — радикали. Види ти њих, сад су постали чак и — „извесни“!), добавили „изјаве признања“. Но он и без тих „признања“ знаде, да „свесни део“ срп. народа осуђује „дотичне бесомучне нападаје“. Красно, вала.

Па шта је управо у ствари? Једнога лепога дана сео један новосадски „професор“ — други веле да није професор него један будимпештански универзитетски ђак, иначе Новосађанин, (сад био овај или онај — а ми би рекли да је професор, кад се није бранио од обеде — обадва су чланови т. з. „високе интелигенције“) и написао у органу др. Михаила Полита, „Бранику“, неки допис, у којему се расправљало о женској депутацији, која је ишла у Будимпешту министру правде, да измоли помиловање народног љубимца Јаше Томића. Ту се прича како је то „гнусна“ појава и како су те жене (правије госпође и госпођице) облетали неки грофови из парламента, баш, канда те жене стоје, онако, на расположење гг. грофовима и негрофовима. Мужеви и браћа тих жена, кад су то прочитали, помислише, да њихове жене и сестре нису баш „гнусна“ појава, јер за њих су лепе исто, као н. пр. дру Политу његова жена, и да они своје жене и сестре нису спремили за мађарске грофове, па затражише, преко „Заставе“, опозив тога дописа. И збиља, „Браник“ је одговорио, али са још већом увредом. Он је рекао, да у ономе допису не налази ништа увредљива. Тим се ствар још већма заоштрила и заталасала, те на томе није могло остати. Па шта су за тим могли да ураде дотични увређени? Да издеветају г. Николу Јоксимовића, одговорног уредника „Браника“? То би била за цело неправда, јер г. Јоксимовић је, као што веле, код „Браника“ само „Prügelbube“ — он само одговара пред судом, а не пред јавним мишљењем. И кад је тако, ваљало се држати видљиве главе „дружине око Браника“, — ма да се управо ни данас још не зна, ко су ти „дружинари“. Па тако је и било. Депутација оде г. дру Политу и замоли сатисфакцију; но, шта је било, знамо сви: и „велеуми“ „невелеуми“. Па шта онда? Е, седоше увређени и написаше у „Застави“, да је г. др. Полит „нитков последње врсте, — у опште неспособан за давање сатисфакције“.

А г. др. Михаило Полит-Десанчић? Је ли се латио кубуре или мача? Је ли сазвао часни суд? Је ли се бранио у „Бранику“? Је ли тужио „нападаче“ суду? — Јок! Ништа од свега тога. Он је ћутао — а ко ћути?...

Еле, сад дођоше „изјаве признања“. Па шта се хоће с тим изјавама? Зар се с њима хоће да потврди, да је г. др. Полит у истини онакав, каквим га назваше радикални „нападачи“? Или је „изјавитељима“ криво, да је сам др. Полит такав, па и они хоће да деле с њиме ту „част“? Биће, за цело, да је тако. Не ћемо да говоримо о онима, који те „признанице“ потписаше, па, по суду самог дра Полита, спадају међу „талог“; они, наравно, не знају ни сами, шта раде. Ми ћемо само споменути оне, који по суду г. доктора спадају у т. зв. „високу интелигенцију“, знате, оне докторе, а нарочито јуристе. У целом васпитаном свету је прво правило каваљерства: учтивост према женскињама; но рекли бисмо, да то правило не вреди само за „Политову војску“. Ergo?

Но, на част целога Српства, радо ћемо признати, да је тих „потписивача признаница“ једва које 3—400 (нисмо их бројали, јер имамо паметнијег посла), а српскога народа у Угарској и Тројединици, према најновијој званичној статистици, има 1,062.088 душа. За цело, и ово је „диван“ успех за једну „моралну“ и „умну величину“, какву репрезентује г. др. Михаило Полит-Десанчић!

*

Сад, могли бисмо се осврнути на то, да је пре г. др. Михаило говорио о „највећем“ делу народа, за тим о оном делу, који је његов рад „пратио“, а сад опет говори о „свесном“ делу срп. народа. Ко пажљиво даље прочита Политову: „Рецимо своју“ — видеће, да он ту мисли докторе, јер по његовом суду, онај, који није доктор, или чак јуриста, у опште не може имати ни толико памети у глави, колико је има једна ма која — ћурка (тука). И кад би ми сад опет о томе хтела расправљати, као што то расправисмо оно у првом чланку, настала би ужасна збрка појмова, те ту за цело не би помогла ни „браниковачка психо-патологија“. И јер не ћемо да будемо кривци понижењу, да би морали призивати у помоћ „кукавне“ стране докторе да истражују памет наших „браниковачких велеумних доктора“ — радије ћемо ћутати.

Но, друго је нешто о чем ћемо да проговоримо. Г. доктор вели: да он за свој рад није „никада тражио признања“. Хм... хм.... опет једно „психо-патолошко“ питање. Та сакрментска „психо-патологија“ — никако не можемо да се је решимо!

Пред нама лежи брошира г. др. Михаила Полита-Десанчића: „Рецимо коју“ — коју је он штампао г. 1887. у парној штампарији М. Димитријевића у Новом Саду. Отворисмо стр. 64. и прочитасмо, да се г. др. Михаило управо нудио за вођу, али — уз ситницу од 70.000 форината „акционог капитала“ и то, знате, само због тога, да се: „створи један општи народни орган“. А зашто то молимо? Кад је „Застава“, онда, и без 70.000 била жива, а боме је и сад, и те како, — жива?!

Но, знате, г. доктор говори и о неком „ауторитету“ — — но о томе у идућем, завршном чланку.

Поглед по свету.

— Стамбуловљев лист „Слобода“ наставља публиковати тобожње тајне списе руске владе из којих да се, као бајаги, види: да је Русија новцем и динамитом помагала бугарске емигранте да убију принца Фердинанда и Стамбулова, па обећаје да ће доказати да су ти списи за цело аутентични. На то примећује „Neue Fr. Presse“, која иначе сваким могућим начином помаже Стамбулова, да није доста публиковати таке списе и обећавати да ће се аутентичност истих доказати, него то треба и учинити, ако бугарска влада хоће да јој Европа верује. Ми смо љубопитни како ће то Стамбулов доказати.

— Кнез Бизмарк прошао је кроз Берлин и бавио се на тамошњој жељезничкој станици скоро 2 сахата. Становништво га је и тамо одушевљено дочекало и довикивало му нека се неда смести од напада на његову личност, на што је он одговорио: да ти напади њему не сметају, да је он одавна на њих привикнуо. А кад је на говор једнога господина одговорио: да сада нема толико посла као пре, довикнуше му: „жали боже!“ Кнез на то рече: „не говорите тако; ја требам мира“. Из свега тога се види, да ће млади цар имати жестока посла да обузда Бизмарка, ако он у опште на то мисли.

— Из Цетиња јављају да она вест, коју смо уз резерву донели, т. ј. да је откривена урота против кнеза Николе и да су због тога многе личности морале оставити Црну Гору, апсолутно није истинита. То да је злонамерна измишљотина.

— Како јављају из Венецуеле, тамо устанак напредује. Генерал Креспо заузео је Каракас после крваве битке а исто је потучена владина војска, којој су заповедали генерали Монагас и Санза. У тој блаженој јужној и централној Америци никада мира. Један устанак следује за другим. Кад се једна држава умири, настаје борба у другој. Немирна шпанска крв!

Наш Мургул и његова славна дела.

I. Сплеткашки свет.

Ми смо ти Срби баш неблагодаран народ! Романи обожавају свога Мургула, а ми о нашем Мургулу ретко када коју реч прозборимо. Романи своме Мургулу, још за живота му, одаваху највећу пошту, а ми против нашег Мургула правимо којекакве сплетке. Романи су на свако упражњено место метнули свога Мургула, а ми нашем Мургулу једва смо неколико званија дали. Романи дадоше своме Мургулу двадесет званија, а ми нашем Мургулу дадосмо само седам званија. Куда су одмакли Романи од нас у благодарности! Баш смо ти ми незахвалан народ! Ми ништа друго не знамо, него само којекакве сплетке измишљавати против невиних људи. Таки смо ти ми свуда и на сваком месту, гдегод нас има. Баш смо ти ми покварена срца!

Нема ти сплеткавије српске вароши од Сомбора, нити пак сплеткавијих људи од Сомбораца. Ти Сомборци штогод виде својим очима и штогод чују својим ушима, то одмах и кажу свакоме, те тиме праве сплетке. Од куда смеју они истину износити и тиме вређати невине људе? Шта ћеш им, таке их мајка родила, па не могу друкчији ни да буду. Можда су они и зато таки, што се налази у њиховој средини српски Мургул, српска дика и понос г. Н. Ђ. Вукичевић, па завиде његовој слави и сили, јер баш он највише запиње им за око. Гдегод могу свуда праве сплетке против њега, а он је бар свуда припознат као са свим невин човек.

Тако износе против нашега Мургула, да грамзи за високим званијама и масним платама. Кажу ма да он има седам званија и преко 4000 фор. годишње плате, за то ипак тежи он да приграби себи још више званија и још маснију плату. То је све сплетка, нема он за то много званија, што он тежи за масном платом, него зато, што је он једини способан за отправљање такве дужности у целом овостраном Српству. Нико се са њиме упоредити не може, нико њему раван није, он је један јединствен егземплар.

Даље говоре ти сплеткаши да наш Мургул није тако побожан човек као што изгледа. Веле, он се радо свети и све оне гони, који му се не диве. То је пакост и ништа више. Све хоће они да знају! Свуда они морају свој нос забости!

На више места трубе, да наш Мургул не уме у школи ред и запт одржати и да му ђаци по школи праве којекакве лакрдије, јер је он тотално кратковид. То је лаж, уме он ред да одржи, али не ће. Он хоће у ђацима да веселост улије, јер веселост даје човеку расположење, а расположење пак вољу за рад.

Зли језици у сумњу доводе Мургулову педагошку спрему. Веле, да је он неспреман човек и не узда се ни сам много у своје знање, јер не сме штампати своју педагогију, а предаје је већ 35 година. И то је сплетка, он сме, али не ће. Шта се кога тиче шта он предаје и како он предаје. Они би ваљда да он штампа своју знамениту педагогију, да цео свет види, како се треба предавати модерна педагогија, па да онда по њему и сви други педагози предају, те да тако олако дођу до тако научнога испитивања. Циц! Нека се и сами муче! Даље ти исти говоре, да је он само свршен гимназиста старога шлога и ништа више. То је лаж! Наш Мургул зацело се гдегод на универзитету учио педагошким наукама, иначе не би он као самоук примао титулу „првога српскога педагога“, јер по самоме раду не заслужује тај назив. Он мора да има квалификације из педагогије, јер како би иначе правдао тај свој назив и према свету и према савести својој, али само ми смртни људи не можемо да докучимо ништа за то његово штудирање.

На послетку веле ти исти сплеткаши да наш Мургул има да дâ неке рачуне, које није давао ево већ 21 годину. И то је већ извртање истине, он није те рачуне зато давао, што није хтео, него зато, што није имао времена приправити их, почем је врло заузет другим својим званијима. У осталом шта се кога тичу његови рачуни? Коме није право главом о дувар!

Из свега овога види се са свим јасно, да је све оно „сплетка“, што о њему трубе. Све је на свету „лаж“, само је он једини оличена истина. Свуда само сплеткаре о њему и лажу, хоће силом његов велики глас да униште. За то ми нисмо могли срцу одолети, а да не устанемо у одбрану његову. Ми га бар добро познајемо, обојица смо му ђаци били, а шта се пак ове године десило, то смо чули и од самих ђака и од грађанства у Сомбору. Ми ћемо дакле моћи изнети на видело сушту истину. Ми ћемо у идућим чланцима побити основно све те сплеткашке гласове, а уздићи ћемо његову стару славу. Показаћемо Српству да у средини својој има „искрена родољуба“ и „великог научењака,“ коме „на срцу лежи једино бољитак свога народа“, а никако његов приватан џеп — као што којекакви сплеткаши трубе за њега.

„Скупштина учитељског удружења“,

држана у Шапцу, 6., 7. и 8. јула 1892. године.

(Свршетак.)

III. дан, 8. јула пре подне.

Пошто је седница отворена, приступило се одмах решавању о јучерашњем, ал сад измењеном, предлогу извештајног одбора, на име, да I., II. и III. разред полази школу преко целе године, а IV. и V. разред само зими. — Решено, да целе године похађају школу I., II., III. и IV. разр. а V. само зими; у тим школама да раде учитељи IV и V. разреда уз особиту накнаду.

4. Где нема основних школа, да се заведу летњи течајеви. — Прима се.

5. Да се зида већи број школа и да буду што јевтиније. — Прима се.

6. Пошто кроз војску пролази велики део народа, да се заведу књижнице поред војничких школа, у којима да предају учитељи. — Прима се.

7. Да се заведу ђачке књижице. Нарочити одбор да се стара за што боље књиге. — Прима се

8. Да се заведе сталан и стручан надзор; надзорници да се састају на крају сваке године и да подносе заједнички реферат министру о потребама у школама. — Решено, да се остави за после, кад дође на ред и други предлог о томе, који је са овим у свези.

9. Да нико не може бити изабран ни за каквог старешину, ко није писмен. — Решено, да се усвоји под условом, кад за то настане могућност.

За тим је Јанко Веселиновић читао извештај контролног одбора о друштв. књигама и рачунима. — Пошто је све у свом реду, прима се без примедбе.

Председник Јовић предлаже, да скупштина честита енглеском државнику Гледстону на победи, пошто је он велики пријатељ балканских народа. — Прима се једно ласно и упућује се председник да то изврши.

Одређење места за догодишњу скупштину. — Решено, да се држи у Београду.

Одмор од 10 минута.

После одмора, расправља се о школском надзору. У расправљању учествује више говорника, међу осталима и хрватски учитељ г. Циганović, који говори у корист сталног надзорника. У расправљању је особито добро говорио Мића Ивковић који тражи и хоће инструктивног надзорника т. ј. који ће угледним и поучљивим предавањем и т. д. да поучи учитеља подручног му; да га штити и брани од неоправданих нападаја, било с које стране; таког надзорника да кандидује учитељска скупштина или окружни зборови из своје средине т. ј. из редова учитеља. — Решено, већином гласова, да такове кандидирају окружни зборови и то тако, да у кандидацију уђе двојином онолико учитеља, колико треба министру за наименовање.

Приступа се к избору чланова главног одбора. По предлогу једнога члана, бира се одбор од седам лица, који ће кандидовати чланове главног одбора. Док се овај одбор саветује — читају се још неки предлози, да се издаду помоћи појединим учитељским удовицама и другим молиоцима; да се установи „учитељски дом“; да се даје дневница учитељима и путни трошак на зборове и скупштине итд. итд. Неки предлози су усвојени, неки одбачени, а неки опет уступљени главном одбору, да он поступи по својој увиђавности.

Док одбор седморице не сврши свој посао, председник позива скупштину да саслуша госте. Гост г. Кобали узима реч, и рече ово: да се за време борављења свога у мирноме овом граду толико одомаћио, да му је постала мила свака тварчица на земљишту овом; благодари на срдачном дочеку; дошло време растанку, чини му се, да на ведроме небу овом гледа слику Вука Караџића и Андрије Качића-Миошића; ганутим срцима ће да причају код куће, шта су овде видели, чули и осећали; шири руке и сузним очима благодари на свему.

После Кобали-а узима реч г. Трстењак, те и он укратко, али срдачно захваљује на дочеку.

А за овим узима реч Ст. Јаношевић, учитељ из Јарка, и у име Срба учитеља из бивше Војводине у лепоме говору свом, срдачно благодари браћи на братском дочеку, као и честитим Шапчанима на пријатељском дочеку

Сва три говора су пропраћена са бурним „живели“.

За тим се обавио избор главног одбора по предлогу одбора седморице.

Издане су награде појединим трудбеницима на овој скупштини.

За тим је министарски изасланик уверио скупштину, да је задовољан потпуно радом скупштинским, желећи и у будуће свесна и беригетна рада.

Најпосле узима реч председник и срдачно благодари општини Шабачкој на лепом дочеку; гостима из околине; гостима (учитељима) из Хрватске, Срема, Бачке и Баната; појединим говорницима; свима члановима, на мирном, мудром и лепом понашању и саветовању. Скупштина се одзива са „живео“.

Председник још предлаже, да се сви чланови заједно са гостима онако братски загрљени, сликају на Мишару — Прима се једнодушно.

Сви чланови заједно са гостима у најлепшој љубави и слози присуствоваше на парастосу неумрлом добротвору учит. сирочади пок. Јовану Гавриловићу, после чега отидоше на 150 кола на Мишар, где је спремљен заједнички ручак.

*

Ето вам кратка извештаја са IX. скупштине „учитељског удружења“ у Србији. Мислим, да са радом наше миле браће, српских учитеља можемо и ми да будемо потпуно задовољни. Дај боже, да одлуке IX. скупштине учит. удружења буду од надлежних својски прихваћене и у што скоријој будућности повољно решене.

О дочеку како од стране приређивачког одбора тако и од стране честитих Шапчана — други пут, док од раздрагености, миља и блаженства, у коме се палазимо сад, кад ово пишемо, посред наше миле браће учитеља и честитих Шапчана — дођемо к себи.

—н —ћ.

ДОПИСИ.

Сомбор, јула. (Атак на српску читаоницу.) Као што је у последњем мом допису речено, скупштина српске читаонице донела је кућевни ред и пословник, којима су тачно одређена права и дужности читаоничких чланова. Томе је већ крајње време било, јер су нека господа већ заборавила била на сваку пристојност. Док су ишли у мађарску читаоницу и касину, тамо су били мањи од макова зрна, а кад дођоше овамо, направише се праве паше.

Када су та разврат-господа видела, да по новом кућевном реду нема више места раскалашу и безобразлуку у читаоници, намислише се читаоници осветити тиме, што би масом изостали из читаонице. Прво и прво су претили, да ће основати нову читаоницу, а кроз свој „Гнусник“ непрекидно трубише, како је скупштина читаоничка повредила устав, јер је донела кућевни ред, који стоји у опреци са уставом, па тражише, да им се усвојени кућевни ред читаонички изда, да га у „Гнуснику“ штампају и критикују; но како се кућевни ред није могао брзо штампати, јер се чекало у штампарији за крупним словима, то је „Гнусник“ у неколико својих бројева крупним словима доносио: „још нисмо добили кућевни ред да га критикујемо“. Када је пак кућевни ред штампан и у читаоници обешен и кад га је одмах за тим „Бачванин“ донео; од то доба „Гнусник“ ћути као заливен. Споменуо је само толико, да су прочитали у „Бачванину“ кућевни ред, али да је то „Бачванинов“ кућевни ред а не читаонички, па је обећао ма и тај критиковати, али на томе и остаде.

Међутим су господа Гнусници између себе мудровала, држали зборе и договоре, на који би се начин читаоници осветили и управо је срушили и најпосле сложише се у томе, да поднесу скупштини изјаву којом да изјаве, да у читаоницу неће више долазити ни плаћати, али да своја права задржавају. Ту своју изјаву, или управо памфлет, поткрепили су овим разлозима: 1. што је скупштина 31. маја примила такав кућевни ред и пословник, који у опреци стоји са уставом и вређа кардинална права њихова; 2. што сваки образложени праведни предлог њихов већина просто игнорује; и 3. што је иста скупштина изабрала за часника дисквалифицирана човека, који по §. 2-ом друштвеног устава ни чиновнички члан не би смео бити. Ову изјаву потписало је 20 њихових основних и 34 редовна члана.

Сва горња три наведена разлога су сама сушта лаж. Читаонички кућевни ред, не да се не противи уставу друштвеном, него је баш на основу истога донет и не коси се ни са једним параграфом његовим. Да се пак оправдани предлози усвајају, ма они од њих долазили, најјаснији је доказ то, што је предлог баш њиховог отличног члана г. Жарка Поповића усвојен, а усвојен је предлог и другог једног противника нашег у истој скупштини, на коју толико вичу; а ако су неки предлози одбијени, то нису одбијени за то, што су њихови, него за то, што су јачи разлози били противу њих. Та одбијен је по неки предлог и самог управног одбора читаоничког и чистих наших људи, а то је само доказ, да се гледало на ствар а не на особе, од којих предлози долазе.

Па као прва два, тако им не стоји ни трећи разлог, у коме веле, да је скупштина изабрала за часника дисквалифицираног човека, који чак да не одговара ни 2. §. устава. У овој тачци се тврде две ствари: 1. да је часник дисквалифициран и 2. да не одговара 2 §. устава. Али господа као да су се нечега плашила, те у изјави својој не рекоше, ко је тај часник, па да се о њему може изрећи суд. Но у том им је помогао њихов „Гнусник“, који је исте изјаве у целости изнео са свима потписима па и уредниковим, и који је у загради навео да је то г. Јован Благојевић, и тако знамо, да се та трећа тачка тиче само Благојевића. Зашто је Благојевић дисквалифициран и шта управо под тим разумеју, то нису господа рекла; но било ма шта да разумеју, толико стоји као необорива истина, да Благојевић није квалифициран као н. пр. први потписани основни члан др. Паја Дракулић земаљски посланик, који је по сведочанству овдашње полицајне власти због сокачких изгреда кажњиван и са којих је морао и на чиновништву захвалити, којега су неки стари „сенгери“ у јавној гостионици, да се одбране од његова насртаја, дерали и од дотичних никакве сатисфакције добио није; који је неке старо-стапарске сиротињске новце проневерио и због тога тужен и као што чујемо већ и осуђен; који као председник певачког друштва за две године дана није сазивао ни скупштинске ни одборске седнице и т. д.

(Свршиће се.)

Српска Бока, 28. јуна. На 18. јуна о. г. дођоше у наше место изасланици пречасне конзисторије, да поведу истрагу против нашега свештеника Мите Којића. Обрадовасмо се, јер смо за цело држали, да ће се истрага водити о свему, што је овдашња срп. правосл. општина јавила против истог свештеника истој конзисторији. Она га је на име тужила, што је он изабран и управо наметунт нама за свештеника, а није нам се допустило ни стечај да распишемо. Наметнула га незаконито, као што се у нашој црквеној управи у целом овостраном Српству готово све незаконито ради. Наметнула нам га је, пошто је морао бегати, ради свог недостојног понашања, из Рудне и Иванде, па и из Краљевица. А тужили смо се против њега конзисторији с тога још, што у цркви грди и псује најчеститије грађане, што самовољно троши црквени новац, што глоби сиромашни народ, те некима за **сарану тражи и по 75 ф., за венчање 15 ф. а за рекламације по 5 ф.,** што нам настоји школу упропастити, па ма да је још давно покупио прирез, неће никако да плати г. учитеља Поповића, **који има шесторо деце.** И све је наше жалбе изела помрчина, јер у конзисторији седи Кузман Станић, прота, па он чува и милује свога љубимца а једино се повела истрага ради учитељеве плате. На питање, да ли г. Којић има у каси новца, одговори да има. На питање, има ли да се учитељ плати одговори, да има а и ако има опет за то учитељ није добио за пет месеца плату у износу од 166 ф. 65 н али ето белаја — у место новаца наш ти свештеник показује неке рачуне. Потрошио попа за ово, потрошио за оно, е за врата, е за свој врт, е за подрум — и то је дотле ишло, док није доказао, да је свих 896 ф. скупљених од прireза потрошио, а што наш учитељ поред шесторо деце мора да гладује, ни бриге га за то!! Али ни те признанице ни благајнички дневници нису чисти, има ту којешта, па ти учитељ не буде луд, већ заплени и једно и друго и све однесе г. епископу Никанору а овај пошто све прегледа, истину треба рећи, одмах нареди Којићу да с места плати учитеља. Али Којић за то и не мари. Епископска се наредба њега не тиче, он још никако да учитеља плати.

Питамо црквене поглавице: шта ово раде свештеници? А шта да питамо. Могу и они све могу, кад у конзисторијама имају своје патроне, као наш проту Кузмана Станића. =

Вести из места и са стране.

„Црквена свест“ — Георгија Бранковића, на жалост: српског патријарха иде од дана у дан све на боље. На Илијин дан опет је у саборној цркви у Ср. Карловцима одслужена служба са јутрењем па су онда цео дан радили раденици на новом патријарашком двору. Кад се тако под ноге газе српске светиње за цело да тај двор неће бити сретан или неће бити сретан онај, који би имао први да у њему пребива. Колико је огорчење види се из ових речи нашег дописника из Срем. Карловаца: „Није могуће да ће Георгије Бранковић дочекати да се у нови двор усели. Пре ће га стићи казна божја и опозвати га с овога света“.

Избори за троједнички сабор верификовани су сви ма да су против избора Васе Ђурђевића у Иригу и Ђорђа Ђурковића у Дању, где су се догађала управо нечувена безакоња, стигли били протести. Бану г. грофу Куен-Хедервари-ју није доста огромна већина мамелука, која је ушла у сабор без протеста — он и његови верни одобравају чак и така насиља, која се не би могла догађати ни у Африци, да спасе ту двојицу „одличних“ својих присталица. А ови имају образа да таке мандате примају. За цело шкандал. Но о томе ћемо још проговорити.

Споменик пок. Васи Кнежевићу. За тај споменик примило је уредништво „Србобрана“ до сада 112 фор. Мало, за цело. Не би ли се Срби мало боље сетили тога свога у цвету младости погинулог сина, који погибе што је био ватрени и одушевљен Србин?

Др. Мита Лукић професор гимназије у Крушевцу, који ће сад опет на гимназију у Нишу, наш пријатељ и једномишљеник, венчао се 23. о. м. у Панчеву са госпођицом Зорком Јовановићевом. Честитамо!

Чврстоћа карактера у једне жене. Из Wilkesbarre у Пенсилванији јављају „Њу-Јорк-Хералду“ врло редак случај истрајности и чврстоће карактера у једне жене. Има 10 месеци што је тамо међу осталима раденицима код градње жељезнице радио један Талијан именом Лонгарини. Одликовао се над свима раденицима марљивошћу, истрајношћу и ваљаним понашањем и сви су га врло заволели. Око половине јуна дизали су у Лагум неки део једнога брега па је том приликом, усљед неке непажљивости — Лонгарини убијен. И онда на велико зачуђење свих присутних видело се, да је друг, за ким су сви толико жалили — жена. Она је пре годину дана дошла у ону околину са својим мужем, па је с њим грозно кубурила, пошто нису могли наћи радње. Доцније, кад се он још и разболео те није могао радити, обукла је она његово одело, па је под његовим именом тражила и нашла радње, те је тако и њега и себе прехранила, док је није изненада задесила смрт. За цело, дивно је срце женско!

Новије вести.

Лавов. Њег. Вел. цар доћи ће овамо 18. (30.) августа и остаће овде 4 дана.

Рим. „Osservatore Romano“ говори о завери немачких, аустро-угарских и талијанских листова, који су створили неку врсту тројне лиге, да нападају Ватикан (папу) нелојалним и лажним начином.

Петроград. Железнички конгрес биће отворен 8. (20.) августа. — У Нижњем Новгороду повраћен је мир; вашар је врло добар.

Цариград. Јевреји, који су се иселили из Русије и дошли овамо, биће насељени у вилајетима: Смирна, Солун, Јањина и Косово.

Москва. И овде се појавила колера. Од њих 4, који се разболеше, умрло их је 3; а у централној транспортној тамници оболело их је 22, а умрло 8.

Лондон. Колера се појавила и у Техерану. У прошли четвртак помрло их је 13, а у петак 25.

Петроград. Колера се појавила и губернијама. Рјезан, Пенза, Пултава и Уфа. Умр'о је један тек придошли путник и у Петрограду. Но, ма да се колера шири, постаје све слабијом.

ОГЛАСИ.

403 СТЕЧАЈ. 1—3

Скупштинским закључком од 20. јула о. г. расписује се овим стечај на упражњено учитељичино место на троразредној женској основној школи.

Плата је учитељици 300 ф., 5 хвати дрва, слободан стан, састојећи се из две собе и кухиње.

Учитељици у дужност спада:

а) прописане предмете у школи предавати;

б) ученице у женском раду настављати; црквеном појању, по пропису, обучавати, присуствовати са ученицама при сваком богослужењу и пофторну школу држати.

Која жели ово место заузети, има своју инструирану молбеницу, са доказима и сведоџбама до 1. септембра, овамо припослати. Наступање службе од 1. октобра т. г.

Из седнице срп. прав. црквене општине у Черевићу 20. јула 1892.

Перовођа: **Пет. Ј. Шевић** с. р. Председник: **Ђока Савић** с р.

За моју шпецерајску радњу потребујем једног

СПОМОЋНИКА

који је добар детајлиста а вичан српском, немачком и мађарском језику. Ступање одма.

Тоша Арсенијевић,
404 1—2 у Панчеву.

ЗАКУПНА ОБЈАВА.

Сомборска српска читаоница издаје своју

ГОСТИОНИЦУ

под закуп од 1. новембра о. г. па на 3 године. Понуде у овој ствари имају се поднети до **25. августа** о. г. по новом календару управи читаонице а поближи услови могу се дознати код читаоничког благајника г. Данила Гергурова.

У Сомбору, 3. августа по нов. 1892.

407 1 1 **Управа српске читаонице.**

ПОМОДНО-МАНУФАКТУРНА РАДЊА

РАДИВОЈЕВИЋ И НИЋИН

У Т. БЕЧЕЈУ

400 2—3

потребује два добра спомоћника, који осим српски говоре и мађарски.

Ступити могу одма.

За уређивање одговара Ђорђе Бакаловић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.